

**Bryssel den 2 juli 2025
(OR. en)**

11145/25

**Interinstitutionellt ärende:
2018/0231 (COD)**

COMPET 674	AGRILEG 110
MI 497	SAN 426
IND 242	DENLEG 28
CONSOM 124	PHYTOSAN 22
JUSTCIV 124	SEMENCES 22
AGRI 321	STATIS 48
AGRIFIN 75	ECOFIN 940
VETER 70	CADREFIN 77

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	1 juli 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Ärende:	RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN om interimsvärderingen av programmet för den inre marknaden 2021– 2027

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 347 final.

Bilaga: COM(2025) 347 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 1.7.2025
COM(2025) 347 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om interimsvärderingen av programmet för den inre marknaden 2021–2027

{SEC(2025) 195 final} - {SWD(2025) 172 final}

1. INLEDNING

Programmet för den inre marknaden (*programmet*) är EU:s finansieringsprogram för att hjälpa den inre marknaden att nå sin fulla potential och säkerställa Europas långsiktiga återhämtning från covid-19-pandemin. Programmet inrättades genom **förordning (EU) 2021/690** för budgetperioden 2021–2027 (*den fleråriga budgetramen*)¹.

I artikel 3.1 i förordningen om programmet för den inre marknaden anges två **allmänna mål**:

- ”Förbättra den inre marknadens funktion, särskilt när det gäller att skydda och stärka medborgarnas, konsumenternas och företagens ställning, särskilt små och medelstora företag, genom att säkerställa att unionsrätten efterlevs, underlätta marknadstillträdet, genomföra standardisering och främja människors hälsa, djurs hälsa, djurskyddet och växtskyddet samtidigt som principerna om hållbar utveckling iakttas och en hög konsumentskyddsnivå säkerställs, samt genom att stärka samarbetet mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna och mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och de decentraliserade byråerna.
- Utveckla, framställa och sprida högkvalitativ, jämförbar, aktuell och tillförlitlig europeisk statistik som ligger till grund för utformningen, övervakningen och utvärderingen av all unionspolitik och hjälper medborgare, beslutsfattare, myndigheter, företag, akademiska institutioner och media att fatta välgrundade beslut och delta aktivt i den demokratiska processen.”

I förordningen (artikel 3.2) fastställs också specifika mål som utgör själva grunden för programmets pelarstruktur:

- Pelare 1: Göra den inre marknaden mer effektiv.
- Pelare 2: Stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft och hållbarhet.
- Pelare 3: Säkerställa ändamålsenliga europeiska standarder och internationella standarder för finansiell och icke-finansiell rapportering och revision.
- Pelare 4: Främja konsumenternas intressen och säkerställa en hög nivå av konsumentskydd och produktsäkerhet.
- Pelare 5: Bidra till en hög hälso- och skyddsnivå för människor, djur och växter på områdena växter, djur, livsmedel och foder.
- Pelare 6: Utveckla, framställa, sprida och förmedla högkvalitativ europeisk statistik.

Enligt **artikel 18** i förordningen om programmet för den inre marknaden ska kommissionen göra en interimsvärdering inom fyra år efter det att programmet började genomföras. Utvärderingen kommer att användas i beslutsprocessen. Interimsvärderingen omfattar genomförandeperioden 2021–2023.

I utvärderingen bedöms programmet i förhållande till dess **allmänna och specifika mål**. I linje med **riktlinjerna för bättre lagstiftning** bygger utvärderingen på en analys av fem utvärderingskriterier (ändamålsenlighet, effektivitet, konsekvens, unionsmervärde, relevans). I utvärderingen bedöms också tre ytterligare kriterier som rör programmets utformning (flexibilitet, synergier, förenkling). På grund av programmets komplexa utformning använde man sig av en bottom-up-strategi, där varje pelare granskades för sig. Kommissionen analyserade först prestationerna inom varje pelare i förhållande till de

¹ [Förordningen om programmet för den inre marknaden – 2021/690 – SV – EUR-Lex.](#)

specifika målen, för att bedöma hur de bidrog till programmets allmänna mål och drog därefter slutsatser om programmet som helhet. **Detta arbetssätt återspeglas i denna rapport.**

Resultaten, slutsatserna och de lärdomar som dragits kommer att hjälpa kommissionen att planera sitt arbete för den återstående perioden av den fleråriga budgetramen. Detta kommer att fungera som en solid grund för utformningen av framtida program och åtgärder för den inre marknaden under finansieringsperioden efter 2027.

Rapporten bygger på och åtföljs av ett **arbetsdokument från kommissionens avdelningar** om utvärderingen. Arbetsdokumentet innehåller mer detaljerad information om utvärderingsprocessen och resultaten. Man har även låtit en extern uppdragstagare utföra en **oberoende studie**, som har använts som underlag för resultaten av utvärderingen. I utvärderingen användes också uppgifter från samråd, konsekvensbedömningen och övervakningsrapporter, bland annat årsrapporter, samt andra relevanta uppgifter.

Utvärderingsmetoden omfattade dataanalys och triangulering av resultat från de olika källor som har använts. De **svårigheter och begränsningar** som var förenade med utvärderingen kan delas in i två kategorier. Den första kategorin omfattar svårigheter som hör ihop med avsaknaden av en gemensam rapporteringsstruktur och av ett system med indikatorer som kan fånga upp komplexiteten i programmets struktur och dess många pelarverksamheter, och återspegla programmets framsteg och kumulativa effekt. Den andra kategorin rör otillräckliga primära och sekundära data på grund av det begränsade antalet svar på det offentliga samrådet och inbjudan att lämna synpunkter och statistiska data som inte är tillräckliga för att man ska kunna kvantifiera kostnaderna och fördelarna med programmet och de resultat som har uppnåtts.

2. BAKGRUND

Programmet för den inre marknaden konsoliderar tidigare budgetposter och sex stora program från den föregående finansieringsperioden (2014–2020). Det integrerar initiativ som Cosmeprogrammet, konsumentprogrammet och programmet för livsmedelskedjan i en enda ram.

Programmet för den inre marknaden är EU:s viktigaste finansieringsinstrument för att upprätthålla och främja den inre marknaden. Programmets strategiska fokus på att främja ekonomisk tillväxt, minska hindren och främja samarbete är i linje med det övergripande målet att säkerställa en stabil och integrerad inre marknad.

Programmet har en total budget på 4 353 miljoner euro för 2021–2027. Under de tre första åren anslogs 1 909 miljoner euro genom programmet, vilket motsvarar 44 % av den totala budgeten. De medel som anslogs under tre första åren av genomförandet (2021–2023) var förenliga med de belopp som anges i förordningen. Tilldelningen av medel mellan de olika pelarna sker i enlighet med den ram som fastställs i förordningen om programmet för den inre marknaden².

Programmet är **uppbyggt kring sex pelare**, som var och en är inriktad på specifika mål. I förordningen om programmet för den inre marknaden fastställs en vägledande andel av

² I artikel 4 i förordningen anges ett finansieringsbelopp i euro för varje pelare.

den totala budgeten för varje pelare. Medlen från programmet fördelas genom olika mekanismer som har skräddarsytt efter behoven inom varje pelare.

De **huvudsakliga verksamheter** som stöds av programmet omfattar

- datainsamling, analys, europeisk officiell statistik, studier och utvärderingar för att stödja en effektiv efterlevnad och modernisering av EU:s regelverk,
- initiativ för kapacitetssupplevering och underlättande av gemensamma åtgärder från medlemsstaterna, deras berörda myndigheter, kommissionen och de decentraliserade byråerna,
- ekonomiskt stöd till mekanismer som gör det möjligt för enskilda individer, konsumenter och företagsrepresentanter att delta i beslutsprocesser,
- förbättring av utbyte och spridning av sakkunskap, samt
- utarbetande av gemensamma europeiska standarder.

Pelare 1 stöder den inre marknaden, till exempel genom ett effektivt genomförande av **konkurrenspolitiken och robusta mekanismer för marknadskontroll**, och tilldelades 557 miljoner euro (13 %). Genom upphandlingskontrakt finansierades verksamheter såsom utveckling av digitala plattformar, inklusive CASE@EC och Safety Gate, som har förbättrat efterlevnaden av konkurrensreglerna och främjat säkrare marknadspraxis. Målet för dessa verksamheter var att upprätthålla en väl fungerande inre marknad.

Pelare 2 stöder **små och medelstora företag genom att främja konkurrenskraft, underlätta marknadstillträdet och möjliggöra den gröna och den digitala omställningen** och tilldelades en miljard euro (24 %). Bidrag gavs till skräddarsydda rådgivningstjänster och internationella nätverksmöjligheter genom flaggskeppsinitiativ som i) Enterprise Europe Network, som gör det möjligt för små och medelstora företag att expandera till nya marknader och börja använda sig av digital och grön teknik, och ii) Erasmus för unga företagare, som har främjat gränsöverskridande utbyten, innovation och entreprenörstillväxt.

Pelare 3 stärker **standardiseringsprocesserna** och rapporteringsramarna för att säkerställa harmoniserad marknadspraxis och tilldelades 221 miljoner euro (5 %). Genom bidrag till europeiska standardiseringsorganisationer och vissa särskilda bidrag har man främjat utvecklingen och genomförandet av harmoniserade standarder, vilket har säkerställt förenlighet, främjat handeln inom EU och bidragit till att upprätthålla EU:s globala konkurrenskraft.

Pelare 4 främjar **konsumentskydd och produktsäkerhet** genom samordnade initiativ för tillsyn och kapacitetssupplevering och tilldelades 189,5 miljoner euro (4 %). Genom bidrag och upphandling finansierades program för kapacitetssupplevering vid nationella myndigheter och stärkta prövningsmekanismer för konsumenterna. Exempel på detta är de europeiska konsumentcentrumen, som har löst tusentals gränsöverskridande tvister, och plattformen Safety Gate, som har gjort det möjligt att snabbare identifiera och avlägsna farliga produkter, vilket skyddat konsumenternas intressen.

Pelare 5 tar itu med **hälso- och säkerhetsproblem** inom livsmedels- och jordbrukssektorerna genom att främja förebyggande åtgärder, sjukdomsbekämpning och hållbara metoder och tilldelades 1,68 miljarder euro (40 %). Bidrag gavs till veterinära och fytosanitära nödgärder och program samt till åtgärder för antimikrobiell resistens och förebyggande av livsmedelsavfall. Dessutom finansierades utbildningsinitiativ genom upphandlingskontrakt inom ramen för programmet Bättre utbildning för säkrare livsmedel.

Denna verksamhet har stärkt sjukdomsförebyggande åtgärder, förbättrat efterlevnaden av EU:s regler, stärkt folkhälsan och bidragit till att göra livsmedelskedjan mer hållbar.

Pelare 6 säkerställer **högkvalitativ europeisk statistik** genom att tillhandahålla en stabil evidensbas för beslutsfattande och tilldelades 552 miljoner euro (13 %). Upphandlingskontrakt och bidrag till nationella statistikbyråer har gjort det möjligt att ta fram tillförlitliga dataset, inklusive snabba uppdateringar av ekonomiska, sociala och miljömässiga indikatorer. Tack vare denna verksamhet har beslutsfattarna haft tillgång till tillförlitliga och relevanta uppgifter för att kunna hantera nya utmaningar och möjligheter på ett effektivt sätt.

3. VIKTIGA RESULTAT

På grund av programmets unika struktur och eftersom verksamheterna bedrivs via de olika pelarna har analysen inriktats på de specifika målen. Denna analys utgör grunden för slutsatserna om resultaten för programmet som helhet. Interimsutvärderingen av programmet visar att man kan dra **positiva slutsatser om de tre första åren av genomförandet (2021–2023)**. Utvärderingen visade att de viktigaste finansierade åtgärderna har bidragit till att uppnå programmets allmänna och specifika mål. Trots de i allmänhet positiva slutsatserna efter halva genomförandet finns det dock fortfarande utrymme för förbättringar.

3.1. Ändamålsenlighet

Programmet har visat sig vara ändamålsenligt när det gäller att uppnå målen, **även om** vissa förbättringar kan göras eftersom ändamålsenligheten varierar mellan de olika pelarna.

Den programverksamhet som finansierades med medel från **pelare 1** stödde på ett effektivt sätt förbättringen av digitala verktyg inom olika politikområden, bland annat konkurrenspolitik, marknadskontroll, finansiella tjänster och konsumentinformation. Genom att införa särskilda digitala lösningar och förbättra samarbetet med nationella konkurrensmyndigheter och medlemsstater förbättrade dessa verktyg efterlevnaden av konkurrensreglerna. Exempel som CASE@EC, ett verktyg för ärendehantering, och eRFI, kommissionens elektroniska utredningsplattform, uppvisar framsteg, även om införandet av CASE@EC bland de konkurrenspolitiska instrumenten endast delvis har slutförts och de äldre ärendehanteringsverktygen fortfarande behöver fasas ut. Dessutom har verktyg som Your Europe och informationssystemet för den inre marknaden i hög grad stöttat det administrativa samarbetet och allmänhetens tillgång till EU-information. I utvärderingen understryks dock vikten av att regelbundet samla in återkoppling från användarna för att kunna bedöma dessa verktygs bredare inverkan på ett bättre sätt.

Pelare 2 är ändamålsenlig när det gäller att uppnå målen, och resultaten inom flaggskeppsinitiativ som Enterprise Europe Network och Erasmus för unga företagare har varit goda. Enterprise Europe Networks klienter rapporterar att de är mycket nöjda och att effekterna på affärsresultaten har varit konkreta. Utbytena inom ramen för Erasmus för unga företagare har varit mycket framgångsrika och lett till bekräftade inlärningseffekter. EuroClusters har på ett effektivt sätt använt kaskadfinansiering för att stödja små och medelstora företags resiliens, digitalisering och miljötank. Åtgärder till stöd för internationalisering, bland annat helpdesken för IP-frågor och Centrumet för industriellt samarbete mellan EU och Japan, har gett goda resultat, med mycket nöjda användare och ett stort antal små och medelstora företag som får stöd.

Pelare 3 har på ett ändamålsenligt sätt främjat berörda parter deltagande i europeiska standardiseringsprocesser och drivit på antagandet av europeiska standarder, vilket stöder harmonisering och viktiga politiska mål. Även om organisationer som Europeiska standardiseringskommittén (CEN) och Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering (Cenelec) uppnådde goda nationella användningstal kvarstår svårigheterna med att säkerställa EU:s representation på internationell nivå och förbättra Etsis prestationer. Pelaren har också på ett ändamålsenligt sätt stött utvecklingen av högkvalitativa standarder för finansiell och icke-finansiell rapportering och revision. Med hjälp av finansiering från programmet har Efrag tagit fram de första europeiska standarderna för hållbarhetsrapportering och främjat EU:s syn på finansiell rapportering, och Piob har stärkt tillsynen över revisionsstandarder, förbättrat flerpartsrepresentationen och arbetat med frågor i allmänhetens intresse.

Pelare 4 har bidragit till att upprätthålla och stärka konsumentskyddet i hela EU och främja konsumenternas deltagande i beslutsfattandet. Detta har särskilt sin grund i arbetet inom nätverket för konsumentskyddssamarbete, Safety Gate-systemet för snabb varning, de europeiska konsumentcentrumen och produktsäkerhetsinitiativet CASP, samt konsumentorganisationernas arbete på EU-nivå genom BEUC. Pelaren har också stärkt konsumenternas deltagande i utformningen av politiken för finansiella tjänster. Finance Watch och Better Finance har i hög grad bidragit till politiska debatter, ökat medvetenheten och representerat konsumenternas intressen. Undersökningsresultaten visar dock på att det krävs mer synlighet och bättre kommunikation om organisationens verksamhet.

Pelare 5 har på ett ändamålsenligt sätt bidragit till att förbättra hälsan och säkerheten i hela EU. Genom denna har stöd getts till utrotningen och begränsningen av djursjukdomar som afrikansk svinpest och högpåtaglig aviär influensa, och till att minska fallen av brucellos, rabies och salmonellainfektion hos fjäderfäpopulationer. De medfinansierade åtgärderna har hjälpt medlemsstaterna att utrota eller begränsa förekomsten av växtskadegörare, som *Xylella fastidiosa*, långhornsbaggen och tallvedsnematod. Medlemsstaterna och berörda parter rapporterar positiva effekter genom kvantitativa data, men det står inte klart i vilken utsträckning programmet har bidragit till dessa resultat. Flexibiliteten hos de veterinära och fytosanitära arbetsprogrammen gjorde det möjligt att omfördela resurser till akuta problem, vilket förbättrade effektiviteten. Minskade medfinansieringsnivåer har dock medfört budgetsvårigheter för flera av medlemsstaternas myndigheter. Pelare 5 har på ett ändamålsenligt sätt bidragit till att förbättra kompetens- och kunskapsutbytet mellan berörda parter genom utbildningsprogrammet Bättre utbildning för säkrare livsmedel, EU:s referenslaboratorium och nätverken av referenscentrum. Den bidrog också till att bekämpa antimikrobiell resistens, förebygga livsmedelsavfall och förbättra djurskyddsnormerna.

Pelare 6 har på ett ändamålsenligt sätt förbättrat den europeiska statistikens kvalitet och gjort den mer aktuell, och skapat en stark evidensbas för beslutsfattande på den inre marknaden och viktiga områden som den gröna och den digitala omställningen och sociala rättigheter. Data från Eurostat har varit avgörande vid utformningen av viktiga EU-strategier, bland annat NextGenerationEU, den europeiska gröna given och RePowerEU, och har även möjliggjort effektiva åtgärder i samband med kriser som energikrisen och covid-19. Det europeiska statistikprogrammet utökade statistikens täckning och införde metodförbättringar, nya datakällor och bättre valideringsprocesser, vilket ökade datatillförlitligheten avsevärt. Användarna har ett stort förtroende för europeisk statistik, där 95 % av uppgiftslämnarna 2024 svarade att de kände förtroende, vilket understryker att pelaren har varit framgångsrik när det gäller att tillgodose beslutsfattarnas och berörda parter behov.

3.2. Effektivitet

Programmet har genomförts **effektivt**, med en effektiv resursfördelning och tecken på kostnadseffektivitet. Stödmottagarna anser i allmänhet att kostnaderna och fördelarna är proportionerliga, utan oproportionerliga administrativa bördor. Det finns dock utrymme för att göra pelarverksamheten mer effektiv, till exempel när det rör sig om eGrants-verktyget.

Programmets effektivitet i fråga om **pelare 1** stärktes genom att medel anslogs till upphandlingsverksamhet som förvaltades genom kommissionens anbudsförfarande, vilket har möjliggjort ett målinriktat och resurseffektivt tillhandahållande av tjänster. Digitala verktyg såsom eRFI och informationssystemet för den inre marknaden utvecklades och upprätthölls till låga kostnader, vilka ersätter överflödiga system och förbättrar informationsutbytet mellan nationella myndigheter, företag och allmänheten. Trots dessa framgångar noterades begränsade effektivitetsvinster när det gäller konsolidering av budgetposterna, med endast mindre administrativa förenklingar och förbättrade budgetöverföringsmekanismer jämfört med den föregående finansieringsperioden. Insatser för att maximera effektiviteten genom utbildning och ömsesidigt lärande, såsom att förenkla kostnadsalternativen för bidrag, är områden som kräver fortsatt förbättring.

Kaskadfinansieringen inom **pelare 2** är ett effektivt verktyg för att stödja små företag, men kan leda till administrativa bördor för mindre och mindre erfarna konsortier som erhåller finansiering genom programmet. Stödmottagarna anser i allmänhet att de administrativa kraven är rimliga, och de små och medelstora företag som nämns bland klienterna i Enterprise Europe Networks-rapporten anser att tjänsterna anpassas till affärsbehoven på ett effektivt sätt. Förenklingen av processer, t.ex. genom att utveckla standardmallar, en central förvaltningsplattform och bättre betalningsvillkor, kan förbättra effektiviteten, medan mindre programåtgärder passar bäst för fall som kan motiveras tydligt, t.ex. pilottestning av innovativa strategier.

Pelare 3 har förbättrat insynen i den finansiella rapporteringen, som har effektiviserats genom införandet av enhetskostnader. Den inledande övergången skapade dock en administrativ börda, genom bland annat dubbla eGrants-processer och otillräckliga ersättningar för reseutgifter under perioder med inflation. Stödmottagarna förvaltede medlen effektivt för att säkerställa valuta för pengarna och arbetade aktivt med att diversifiera finansieringskällorna, men framstegen varierar mellan organisationer som International Financial Reporting Standards Foundation (IFRS Foundation), European Financial Reporting Advisory Group (Efrag) och Public Interest Oversight Board (Piob). Det är avgörande att man säkerställer tillräcklig offentlig finansiering för Efrag och en hållbar finansieringsmodell för Piob för att upprätthålla oberoendet och stödja högkvalitativ företags- och hållbarhetsrapportering, vilket är avgörande för investerare och kapitalmarknader.

Inom **pelare 4** har övergången till upphandling möjliggjort effektivare hantering av föränderliga konsumentfrågor, till exempel gällande digitala rättigheter och produktsäkerhet, vilket stöds av de uppgifter som har samlats in genom undersökningar och studier. Better Finance uppvisade hög produktivitet och ändamålsenlighet, med betydande output per person och bättre resultat jämfört med andra organisationer av liknande storlek. På samma sätt har Finance Watch varit mycket effektivt, med omfattande output, särskilt på kommunikationsområdet, samtidigt som högkvalitativt arbete har utförts när det gäller finansiella oriktigheter, finansiering för gröna små och medelstora företag och överskuldssättning.

Pelare 5 har stöttat veterinära och fytosanitära program på ett effektivt sätt genom att omfördela resurser till prioriterade sjukdomar som afrikansk svinpest och högpato-gen aviär influensa och medfinansiera åtgärder mot utbrott av växtskadegörare såsom *Xylella fastidiosa* och tallvedsnematod. Analyser av kostnadseffektiviteten hos de insatser mot högpato-gen aviär influensa och *Xylella fastidiosa* som finansierats genom programmet visar att programmet kan minska den ekonomiska bördan på medlemsstaterna. Stödet till Världsorganisationen för djurhälsas plattform för djurskydd har stärkt genomförandet av djurskyddsnormer och efterlevnaden i hela Europa. Utbildningsprogrammet Bättre utbildning för säkrare livsmedel noterade också en betydande minskning av enhetskostnaderna per utbildning och per deltagare, främst på grund av övergången till onlineformat.

Resursfördelningen inom **pelare 6** har varit effektiv och berörda parter har kunnat se att det europeiska statistikprogrammet är kostnadseffektivt och ger proportionella fördelar. Automatisering och förenklade statistikprocesser har bidragit till effektivitetsvinster, vilket har koppling till en nedskärning av personalresurserna inom det europeiska statistiksystemet. Berörda parter varnar dock för att eventuella ytterligare personalnedskärningar skulle kunna stå i vägen för det europeiska statistikprogrammets förmåga att tillgodose de växande behoven av detaljerad och aktuell statistik och att investera i ny teknik. Förenkling av lagstiftningen och införandet av elektroniska verktyg har lyckats minska den administrativa bördan, och berörda parter rapporterar måttliga till stora framgångar på detta område. Det europeiska statistikprogrammets tillgång till olika slags finansieringskällor, inklusive vidaredelegerade medel, har stöttat utvecklingen av skräddarsydd statistik. Berörda parter betonar dock vikten av en finansieringsstruktur som säkerställer självständighet och långsiktig effektivitet.

3.3. Konsekvens

I utvärderingen konstateras att programmet uppvisar **intern konsekvens**. Det finns inga överlappningar mellan de olika pelarna och åtgärdsområdena, utan varje pelare är inriktad på olika politikområden som alla har särskilda regelverk. Anpassningen till andra program inom den fleråriga budgetramen, vars verksamhet inte dupliceras av programmet för den inre marknaden, samt till EU:s regelverk och EU:s strategier och bredare mål, belyser programmets samstämmighet (extern konsekvens). Vissa problem måste dock noteras eftersom programmets temaöverskridande och mångsidiga karaktär kan göra den övergripande samordningen av programmet mer komplex, vilket i sin tur kan påverka verksamhetens konsekvens.

Pelare 1 uppvisar både intern och extern konsekvens. Dess verksamheter är anpassade till varandra när det gäller att uppnå målen i förordningen om programmet för den inre marknaden och är i linje med kommissionens övergripande strategier och prioriteringar. Konsolideringen av verksamheten inom pelaren har dock inte lett till de synergier eller gemensamma åtgärder som man kan förvänta sig av ett integrerat finansieringsinstrument.

Pelare 2 uppvisar intern och extern konsekvens genom förbättrade synergier och samarbete mellan flaggskeppsåtgärder, såsom helpdeskarna för IP-frågor. Kopplingarna till andra verksamheter är dock svagare för mer småskaliga eller mindre kontinuerliga åtgärder. De berörda parterna anser att samordningen inom ramen för programmets temaöverskridande struktur är komplex, men att pelaren gynnas av programmets bredare räckvidd och starkare positionering. Exempelen på synergier med andra pelare inom programmet och med andra EU-program (som Horisont Europa och nationella och regionala initiativ) visar att pelaren ligger i linje med och kompletterar större stödramar, särskilt Enterprise Europe Network.

Pelare 3 uppvisar intern och extern konsekvens. Sammanslagningen av budgetposterna för europeisk standardisering och finansiell rapportering ledde inte till bristande konsekvens. Verksamheten inom denna pelare är mycket specifik, vilket minimerar risken för överlappning eller konflikter, både inom själva pelaren och med andra pelare. Programmets operativa stöd för standardisering ligger helt i linje med projektspecifik finansiering från program som Horisont Europa och Life. Detta stärker synergier och främjar EU:s prioriteringar, som den europeiska gröna given och den digitala omställningen. Efrags nya mandat att utveckla europeiska standarder för hållbarhetsrapportering fyller en kritisk lucka i hållbarhetsrapporteringen, där man särskilt uppmärksammar interoperabilitet med globala standarder för att säkerställa överensstämmelse med internationella ramar.

Pelare 4 uppvisar stark intern och extern konsekvens och ligger i linje med målen i förordningen om programmet för den inre marknaden och kompletterar större EU-initiativ, såsom den nya strategin för konsumentpolitiken. Det arbete som utförs av stödmottagarna, bland annat BEUC, Better Finance och Finance Watch, återspeglar en samarbetsstrategi som omfattar både allmänna konsumentfrågor och frågor som rör finansiella tjänster. Dessutom kompletterar pelaren programmets andra pelare, t.ex. pelare 1 om marknadskontroll och pelare 3 om utarbetande av standarder. Pelaren kompletterar också Horisont Europa-programmet och programmet för ett digitalt Europa och säkerställer anpassning till EU:s viktigaste prioriteringar när det gäller hållbarhet, digitalisering och konsumentskydd.

Pelare 5 uppvisar en stark inre konsekvens i de delar som rör livsmedelssäkerhet, där djurhälsa och växtskydd kompletterar varandra för att säkerställa säkerheten i hela livsmedelskedjan. Externt är den väl anpassad till EU:s prioriteringar, inklusive den europeiska gröna given, från jord till bord-strategin och åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken, genom initiativ som att minska livsmedelsavfallet, minimera användningen av bekämpningsmedel och bekämpa antimikrobiell resistens. Pelaren kompletterar tydligt andra program, särskilt Horisont Europa-programmet och programmet EU för hälsa: varje program är inriktat på avgränsade men samordnade aspekter av hållbart jordbruk, begränsning av antimikrobiell resistens och miljömässig hållbarhet. Detta maximerar genomslaget och undviker dubbelarbete.

Målen och verksamheterna inom **pelare 6** uppvisar en stark intern och extern konsekvens och stöds av regelverk som säkerställer enhetlig och jämförbar statistik i medlemsstaterna. Den säkerställer konsekvens genom regelverk, styrande organ och anpassning till EU:s strategier. Samarbetet med ECB och internationella organisationer förbättrar effektiviteten och överensstämmelsen med globala standarder.

3.4. Unionsmervärde

Programmet skapar ett **mervärde** som inte kunde ha uppnåtts genom finansiering på nationell nivå. Den verksamhet som finansieras gör det möjligt för kommissionen att fullgöra sina rättsliga skyldigheter att ta itu med frågor som faller inom dess ansvarsområde. Åtgärder på EU-nivå krävs också på grund av de problem och behov som har att göra med inre marknadens funktion. På detta sätt tillhandahåller programmet gränsöverskridande fördelar och stordriftsfördelar som åtgärder enbart på nationell nivå inte kan mäta sig med, vilket understryker dess mervärde.

Pelare 1 har unionsmervärde genom att göra det möjligt för kommissionen att fullgöra sina rättsliga skyldigheter, som inte kan delegeras till medlemsstaterna, och genom de stordriftsfördelar som har uppnåtts. Programmets stöd till gränsöverskridande tjänster,

såsom samordningen mellan nationella myndigheter, efterlevnaden av EU-lagstiftningen och gemensamma it-verktyg, ger fördelar som inte kan reproduceras på nationell nivå. Denna verksamhet är avgörande för att fördjupa den inre marknaden, stärka konkurrenskraften och säkerställa en effektiv utveckling och övervakning av EU:s lagstiftning och politik. I utvärderingen framhålls dessutom att det utan programmets finansiering skulle krävas alternativa finansieringskällor på EU-nivå för att fullgöra dessa skyldigheter.

Pelare 2 uppvisar ett betydande unionsmervärde genom att främja gränsöverskridande samarbete, möjliggöra ömsesidigt lärande och tillhandahålla riktmärkning och vägledning om politiken för små och medelstora företag som nationella program inte kan uppnå. Samråden med berörda parter har samstämmt bekräftat att initiativ på EU-nivå är extremt värdefulla när det gäller att harmonisera regleringen och ramarna på den inre marknaden. För att råda bot på det ojämna deltagandet i ansökningsomgångar och projekt riktas marknadsföringsinsatserna och kraven avseende konsortier nu till underrepresenterade länder, för att säkerställa större inkludering och ett varaktigt unionsmervärde.

Pelare 3 har ett stort unionsmervärde genom att det säkerställer kontinuerligt stöd till organisationerna i bilaga III (organisationer som företräder små och medelstora företags intressen, konsumentintressen, miljöintressen och sociala intressen i samband med europeisk standardisering³), som är beroende av finansiering från programmet för aktivt kunna delta i standardiseringsprocessen. Utan EU-finansiering finns det en risk för åternationalisering, vilket riskerar att undergräva EU:s enade röst i internationella ekonomiska och finansiella forum och minska konsekvensen och ändamålsenligheten. EU-åtgärder är avgörande för att säkerställa tillsyn och samordning, och för att anpassa standardiseringsinsatserna till EU:s lagstiftning och allmänna intressen, förhindra marknadsfragmentering och säkerställa tillämpliga standarder av hög kvalitet.

Pelare 4 har ett betydande unionsmervärde genom finansiering av studier och insamling av data om konsumentfrågor, vilket gör det möjligt för beslutsfattare att reagera på framväxande risker, riktmärkta medlemsstaternas prestationer och utforma samordnade tillsynsåtgärder. Programmet stöder konsumentinflytandet på EU-nivå och säkerställer representation på områden som finansiella tjänster, som inte skulle hanteras tillräckligt väl på nationell nivå. Dessutom stärker samarbetet med internationella organisationer och länder utanför EU omfattningen och effekterna av EU:s konsumentpolitik, som bygger på samordnade, datadrivna åtgärder för att hantera gränsöverskridande problem och främja konsumenternas intressen på ett effektivt sätt.

Åtgärderna inom **pelare 5** har haft positiva effekter på skyddet av människors, djurs och växters hälsa. Människors egenmakt har ökat tack vare konsumentmedvetenhet och kunskapsutbyte och livsmedelssystemen har blivit mer hållbara. Den har ett betydande unionsmervärde genom att den möjliggör samordnade åtgärder på djur- och växtskyddsområdet som medlemsstaterna inte skulle kunna vidta på egen hand eller som de skulle ha svårt att finansiera. Finansieringen från programmet stöder veterinära och fytosanitära nödatgärder och program, vaccinsbanker (som är avgörande för att hantera gränsöverskridande djursjukdomar och växtskadegörare) och viktiga verktyg som EU:s referenslaboratorier och utbildningstillfällen via Bättre utbildning för säkrare livsmedel. Dessa insatser bidrar i hög grad till att förbättra medlemsstaternas offentliga

³ [Förordningen om standardisering – 1025/2012 – SV – EUR-Lex.](#)

kontrollkapacitet, harmonisera efterlevnaden och säkerställa en konsekvent strategi som är nödvändig för att den inre marknaden ska fungera smidigt.

Pelare 6 ger ett starkt unionsmervärde till data på EU-nivå genom att säkerställa att de är opartiska och tillförlitliga och kan jämföras på ett harmoniserat sätt mellan medlemsstaterna. Den centraliserade ramen och metodutvecklingen har avsevärt förbättrat datakvaliteten och aktualiteten, vilket har gjort det möjligt att fatta välgrundade beslut. Initiativ som den europeiska statistiska resultattavlan för återhämtning visar att de kan anpassa sig till framväxande behov, samtidigt som bidrag och samarbetsinsatser stärker medlemsstaternas kapacitet. Berörda parter värdesätter överlag det europeiska statistikprogrammet för dess avgörande roll när det gäller att tillhandahålla enhetlig, standardiserad statistik som är nödvändig för beslutsfattandet – något som medlemsstaterna inte kan uppnå på egen hand. Eurostats anpassning till globala standarder understryker även den vikten av dess verksamhet.

3.5. Relevans

Programmets mål och de verksamheter som genomförs inom dess pelare är fortfarande **relevanta** för den inre marknads behov. Till viss del kan de även anpassas så att man kan reagera på nya och oförutsedda utmaningar (t.ex. covid-19, Ukraina), trots att budgeten är relativt begränsad och varken inflationstrycket eller händelser som dessa under programmets genomförande har beaktats i den. Programmet får allt större relevans när man beaktar de nya politiska utmaningar som beskrivs i de nya politiska riktlinjerna⁴ och de aktuella rapporterna från Enrico Letta och Mario Draghi⁵. Programmets begränsade budget och behovet av bättre synlighet och kommunikation i fråga om vissa verksamheter visar dock att det finns områden som kan förbättras för att man ska säkerställa att de förblir relevanta för allmänhetens och företagens behov och för de politiska utmaningarna i EU i allmänhet.

Pelare 1 är fortfarande mycket relevant eftersom den stöder EU:s brottsbekämpning, konkurrensregler, it-system och samordningsgrupper som är anpassade till kommissionens strategier och prioriteringar. Pelarens relevans planeras öka ytterligare genom att bidra till tillväxt, investeringar och fullbordandet av den inre marknaden, inbegripet skapandet av en spar- och investeringsunion enligt de politiska riktlinjerna för 2024–2029.

Målen och åtgärderna inom **pelare 2** är mycket relevanta. De är nära anpassade till EU:s strategier och prioriteringar och till arbetsprogram som har utarbetats på grundval av omfattande samråd med berörda parter för att säkerställa att de tillgodoser små och medelstora företags och den inre marknads föränderliga behov. Förbättringar skulle dock kunna göras genom att åtgärder uttryckligen kopplas samman med mål i arbetsprogrammen och genom att man undviker att överbelasta stödmottagare med alltför många krav.

Pelare 3 är fortfarande relevant eftersom den är väl anpassad till marknads behov, stöder den fria rörligheten för kapital på den inre marknaden, stärker EU-företagens konkurrenskraft på de globala kapitalmarknaderna och säkerställer att EU:s intressen representeras i standardiseringsprocessen. Efrags utveckling av standarder för hållbarhetsrapportering i enlighet med direktivet om företagens hållbarhetsrapportering är

⁴ [Europeiska kommissionens politiska riktlinjer 2024–2029](#).

⁵ Draghi-rapporten, *EU competitiveness: Looking ahead* – Europeiska kommissionen. Letta-rapporten, Enrico Letta – *Much more than a market* (april 2024).

avgörande för genomförandet av EU-lagstiftningen. Det påverkar även den globala standardiseringen och tar hänsyn till hållbarhetsrapporteringens växande betydelse.

Pelare 4 är fortfarande mycket relevant och tar itu med konsumentskydd och finansiella tjänster genom verksamheter som är anpassade till den nya strategin för konsumentpolitiken och EU:s prioriteringar. Initiativ som Consumer PRO, bidrag till alternativ tvistlösning och it-verktyg som Safety Gate och spindlar för e-övervakning stöder tillsynsmyndigheterna, stärker konsumenterna och säkerställer produktsäkerhet. Stödmottagarna Better Finance och Finance Watch är viktiga företrädare för konsumenter av finansiella tjänster. Deras sakkunskap kommer att få större betydelse i och med EU:s fokus på spar- och investeringsunionen och på finanskunskap, men större synlighet och resurser kan komma att behövas i framtiden.

Pelare 5 bidrar till en starkare och mer sammanhängande inre marknad och är mycket relevant med tanke på de föränderliga behoven i EU:s livsmedelskedja. Pelaren tar itu med viktiga frågor som framväxande sjukdomar, antimikrobiell resistens, livsmedelssäkerhet och hållbara metoder. De medfinansierade nödgårderna för djur- och växtsjukdomar bidrog till att minska jordbrukarnas börda. De verksamheter som fokuserar på övervakning, laboratorieinspektioner och hållbar livsmedelsproduktion överensstämmer med EU:s allmänna politik, till exempel den europeiska gröna given och från jord till bord-strategin, och säkerställer fortsatt relevans när det gäller att ta itu med folkhälso- och hållbarhetsproblem.

Pelare 6 är fortfarande mycket relevant. Den är nära anpassad till behoven hos det europeiska statistiksystemet och andra berörda parter genom att ta itu med förändrade politiska prioriteringar och uppgiftskrav. Även om det europeiska statistiksystemet har visat sig vara anpassningsbart, särskilt under kriser som covid-19 och kriget i Ukraina, belyser brister i den regionala granulariteten, aktualiteten och integreringen av nya datakällor behovet av fortsatt innovation och förbättringar för att kunna tillgodose framväxande politiska behov.

3.6. Flexibilitet

Programmet har delvis uppnått de fördelar som man kan förvänta sig av ett integrerat program. Dess potential i fråga om **flexibilitet** har gett vissa positiva resultat, men dess fulla potential är fortfarande outnyttjad. Budgetöverföringarna har varit relativt små och skett mellan budgetposter som förvaltas av samma avdelning inom kommissionen.

3.7. Förenkling

Även om det finns vissa belägg från interimsvärderingen är den **övergripande** förenklingen på programnivå inte vad man förväntade sig. Denna ringa förenkling beror på att programmet har en enda rättslig grund: kommissionen behövde bara utarbeta ett förslag, och parlamentet och rådet behövde bara anta en förordning. Beläggen för andra förenklingar är dock begränsade eftersom det fortfarande krävs flera utskott och arbetsprogram för att täcka olika politikområden.

3.8. Synergier

De **synergier** som man förväntat sig genom att konsolidera verksamheten i ett enda finansieringsinstrument har inte förverkligats till fullo, trots samarbete mellan olika politikområden, vilket kräver ett bra samarbete mellan kommissionens avdelningar.

Gemensamma insatser har utförts mellan flera olika pelare, men fler skulle kunna utvecklas.

4. REKOMMENDATIONER

Trots att slutsatserna efter halva tiden i allmänhet är positiva finns det utrymme för förbättringar. Med beaktande av programmets begränsade budget och dess fasta tidsplan är det svårt att ta hänsyn till nya politiska prioriteringar om inte budgeten utökas betydligt. Det faktum att inflationen har varit högre än väntat har till exempel minskat antalet åtgärder och deras omfattning.

Potentialen till flexibilitet, synergier och förenkling bör utnyttjas ännu mer för att man ska kunna dra största möjliga nytta av programmets unika utformning. De avdelningar inom kommissionen som har ansvar för de olika pelarna i programmet skulle kunna undersöka möjligheten att inleda fler gemensamma åtgärder, till exempel pelaröverskridande utbildning, delad upphandling, gemensamma inköp av databaser, gemensamma studier, Eurobarometerundersökningar, ramavtal och gemensamma it-projekt. Förenkling bör övervägas med avseende på eGrants-verktyget.

Insamlingen av data om indikatorerna skulle kunna effektiviseras mer. En mer systematisk insamling av data inom alla pelare skulle skapa en bättre grund för bedömningen av genomförandet av programmet. Det skulle göra det möjligt för kommissionen att anta korrigerande åtgärder för att säkerställa att verksamheterna är ändamålsenliga och effektiva och att de bidrar till uppnåendet av målen samt att de förblir relevanta och samstämmiga såväl inom programmet som med avseende på EU:s allmänna prioriteringar.

Vissa indikatorer i **övervaknings- och utvärderingsramen** skulle kunna uppdateras och förbättras så att de är mer anpassade till programmet och återspeglar programmets prestationer på ett bättre sätt. Detta skulle också förbättra datainsamlingen, göra ramen bättre anpassad till interventionslogiken och i slutändan förbättra bedömningen av genomförandet av programmet, särskilt under den slutliga utvärderingen.

Pelare 1: Mer frekvent insamling av återkoppling, där så är relevant, från användare av tjänster som Your Europe – Rådgivning och kompassen för EU-taxonomi, skulle förbättra övervakningen av användarnöjdheten och tillhandahållandet av tjänster⁶. Införandet av ett enhetligt rapporteringssystem för alla budgetposter skulle effektivisera uppföljningen av verksamheter, output och resultat. Detta skulle kunna visa på möjliga synergier på områden som gemensam upphandling, utbildning och samordnat genomförande inom flera olika områden.

Pelare 2: Systematisk övervakning av output- och resultatindikatorer i projektrapporterna skulle identifiera alla små och medelstora företag som får stöd inom ramen för programmet. En tydlig koppling mellan dessa indikatorer och de specifika målen skulle ge mer klarhet om programmets effekter. Resultatindikatorerna skulle kunna förbättras genom att de små och medelstora företagens nöjdhet kopplas till det stöd som tas emot och eventuella uppföljningsåtgärder som de vidtar. Genom en harmoniserad undersökning bör

⁶ Your Europe har en återkopplingsmekanism och genomför en årlig användarundersökning för att få återkoppling.

man försöka samla in data om inverkan på exempelvis tillväxt, digitalisering och internationalisering.

Pelare 3: Tydligare övervaknings- och återkopplingsmekanismer för deltagandet i standardiseringsprocesser skulle leda till bättre förståelse för hur EU-finansiering (särskilt organisationer i bilaga III) påverkar berörda parter deltagande. Vissa organisationer som får finansiering för att stödja utvecklingen av standarder för finansiell och icke-finansiell rapportering skulle drabbas hårt om de inte fick någon finansiering, vilket skulle äventyra deras möjligheter att fortsätta att bedriva verksamheter som är avgörande för EU:s politiska mål. Finansieringsbasen för dessa organisationer måste också ökas.

Pelare 4: Erfarenheterna från programmet har visat att det måste finnas indikatorer för att mäta stödmottagarnas kvantitativa output, men att det är svårt att mäta verksamhetens kvalitet eller genomslagskraft med hjälp av kvantitativa indikatorer. Vissa stödmottagare har också drabbats av ekonomiska svårigheter på grund av den ökade inflationen, som inte beaktades vid fördelningen av de ursprungliga anslagen inom programmet. Produktöverensstämmelsen och produktsäkerheten skulle kunna förbättras genom att man säkerställer att det finns fler tjänstemän som arbetar med marknadskontroll och genom bättre samarbete med tullmyndigheterna, snabbare spridning av forskningsresultat och mer frekventa finansieringsrundor. Olika resursnivåer bland bidragsmottagarna kan ha påverkat resultatnivån för dessa åtgärder, särskilt när det krävs motpartsmedel.

Pelare 5: Övervakningen av programmet skulle kunna förbättras genom att man fastställer indikatorer, vilket i sin tur skulle göra det enklare att mäta de finansierade verksamheternas ändamålsenlighet och effektivitet, till exempel att övervaka framstegen och effekterna av EU:s referenscentrums verksamhet när det gäller djurskydd. Detta skulle också göra det lättare att bedöma i vilken utsträckning verksamheten bidrar till en välfungerande inre marknad. Det behövs en reserv för katastrofbistånd för att säkerställa ett effektivt genomförande av veterinära och fytosanitära nödåtgärder och nödprogram.

Pelare 6: Det krävs fortsatta investeringar i ny teknik och innovativa datakällor. Det är mycket viktigt att förmågan att anpassa sig till den snabba tekniska utvecklingen förbättras. Det krävs också kontinuerliga insatser för att förbättra aktualiteten, minska förseningarna i offentliggörandet och stärka initiativen för kapacitetssuppletering bland medlemsstaterna. Statistiska produkter och fortsatt samordning med andra EU-organ måste prioriteras för att säkerställa att de mest kritiska databehoven med störst genomslag hanteras på ett effektivt sätt. För att uppnå detta bör det utvecklas kraftfullare mekanismer för att öka användarnas engagemang och förstå deras behov och prioriteringar bättre, vilket inbegriper snabbare och mer inkluderande återkoppling. Det är viktigt att pelaren för europeisk statistik, inklusive dess verksamhet och budget, anges även i den framtida den fleråriga budgetramen, för att belysa dess oberoende och opartiska karaktär.